

POSTANOWIENIE

Dnia 9 kwietnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z powództwa J. O.

przeciwko A. W.

o zaległe wynagrodzenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 9 kwietnia 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w S.

z dnia 11 lipca 2014 r., sygn. akt IV Pa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanej A. W. na rzecz powódki J. O. 900 (dziewięćset) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z 11 lipca 2014 r. zmienił oddalający powództwo wyrok Sądu Rejonowego w S. z 4 listopada 2013 r. i zasądził na rzecz powódki J. O. od pozwanej A. W. 22.311,04 zł z odsetkami tytułem zaległego wynagrodzenia za pracę wynikającego z dłuższego czasu pracy w okresie od 1 kwietnia 2010 r. do 30 czerwca 2012 r.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Skarga jest oczywiście uzasadniona, gdyż Sąd Okręgowy „odniósł się w uzasadnieniu swojego orzeczenia

do zarzutów apelacji powódki jedynie w kontekście powoływanego przez nią materiału dowodowego (zeznania zawnioskowanych przez nią świadków, a w zasadzie ich fragmentów), bez odniesienia się do pozostałego materiału dowodowego zebranego w sprawie w toku postępowania przed Sąd I instancji (w szczególności zgromadzonego na wniosek pozwanej – zeznań zawnioskowanych przez nią świadków: T. N., A. W. i P. G.), zwłaszcza w kontekście powoływanych przez pozwaną okoliczności związanych z faktem prowadzenia przez nią ewidencji czasu pracy powódki oraz przyczyn braku jej przedłożenia w toku niniejszego postępowania, przyczyn wykonywania przez nią pracy w niektóre soboty, co miało istotny wpływ na wynik niniejszego postępowania”. Sąd orzekając reformatoryjnie, dokonując odmiennych ustaleń faktycznych miał obowiązek „wnikliwej i szczegółowej analizy całości zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego pod kątem wszystkich okoliczności podnoszonych przez strony”, a nie tylko zarzutów apelacji powódki i przywoływanych przez nią w apelacji okoliczności oraz cytowanych fragmentów zeznań świadków. Sąd Okręgowy „ograniczył się jedynie do omówienia zarzutów apelacji powódki w kontekście powoływanych przez nią w apelacji dowodów, bez odniesienia się do pozostałego zebranego w sprawie materiału dowodowego w sytuacji, gdy dowody te – w znacznej mierze osobowe – bynajmniej nie przedstawiały sobą jednoznacznej wartości (...) oraz nie dawały podstaw do poczynienia stanowczych ustaleń odnośnie nie tylko samego faktu wykonywania przez powódkę pracy w godzinach nadliczbowych, ale zwłaszcza wskazywanego przez nią w toku niniejszego postępowania wymiaru tej pracy, tj. pracy przez cały tydzień przez siedem godzin na dobę plus soboty”. W uzasadnieniu wniosku skarżąca odwołała się do orzecznictwa Sądu Najwyższego (wyroki z 3 kwietnia 2014 r., II UK 413/13, z 27 października 2010 r., III PK 21/10, z 16 marca 1999 r., II UKN 520/98, z 8 grudnia 1999 r., II CKN 587/98, z 7 marca 2014 r., IV CSK 371/13, postanowienie z 26 marca 1998 r., II CKN 815/97). Sąd Okręgowy mógł nie dać wiary zeznaniom osób przesłuchanych we wcześniejszej fazie procesu czy też ocenić zeznania innych świadków według własnego przekonania, jednak tylko na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego i z podaniem w uzasadnieniu wyroku przyczyn dla których odmówił mocy dowodowej innym dowodom będącym podstawą wydania

orzeczenia przez Sąd pierwszej instancji. Sąd Okręgowy obowiązków tych nie wypełnił, odniósł się jedynie do zeznań wskazywanych przez powódkę świadków, a pominął przeciwne zeznania innych, zarzuty oraz twierdzenia strony pozwanej podnoszone w postępowaniu, bez podjęcia jakiejkolwiek próby odniesienia się do nich. Sąd oparł się w zasadzie jedynie na zeznaniach najbliższej rodziny powódki (męża i dzieci) odnośnie godzin, o jakich wychodziła z domu i o której wracała oraz zeznań trzech świadków, z których wynikało, że bardzo okazjonalnie byli oni obsługiwani przez powódkę w sklepie pozwanej poza jej nominalnymi godzinami pracy w dzień powszedni (8.00-12.00) oraz w soboty. Zebrany w sprawie materiał dowodowy nie dawał podstaw do poczynienia ścisłych ustaleń odnośnie godzin pracy powódki w poszczególnych wskazywanych przez nią dniach. Pozwana odwołała się też do art. 322 k.p.c.

Powódka wniosła o nieprzyjęcie skargi do rozpoznania i zasądzenie kosztów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. i dlatego nie został uwzględniony.

Nie wykazano, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżąca zarzuca, iż Sąd drugiej instancji bezpodstawnie orzekł reformatoryjnie. Skargę kasacyjną kieruje się do prawomocnego wyroku i nie jest to zwykły (powszechny) środek zaskarżenia. Dla Sądu Najwyższego granicę ustaleń stanu faktycznego stanowi dwuinstancyjne postępowanie przed sądem powszechnym. Takie ograniczenie wynika z art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c. Jest ono aktualne także w odniesieniu do podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W przeciwnym razie zachodziłby dysonans między etapem przedsądu i późniejszym rozpoznaniem skargi z ograniczeniami wynikającymi ze wskazanych przepisów. Skarżąca podważa ustaloną przez Sąd drugiej instancji wersję czasu pracy powódki zasadniczo zarzucając naruszenie art. 382 k.p.c. Regulacja ta nie obejmuje oceny odwodów lub ustalenia faktów. Jest to domena sądu drugiej instancji, przy czym

oceny wiarygodności i mocy dowodów dokonuje się na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału (art. 233 § 1 k.p.c.). Zebrany materiał stanowił więc łącznik regulacji z art. 382 k.p.c. i z art. 233 k.p.c. Przepis art. 382 k.p.c. jest naruszony, gdy Sąd drugiej instancji orzeka z pominięciem materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Zarzuty wniosku kierowane do tej regulacji nie są uprawnione. Analiza uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie pozwala stwierdzić, iżby Sąd drugiej instancji przyjął za podstawę ustaleń stanu faktycznego tylko zeznania świadków wskazanych przez powódkę w apelacji, czyli A. M. i B. K. albo tylko zeznania osób powódce najbliższych, czyli męża i dzieci. Sąd nie pominął zeznań pozostałych świadków, w tym wskazanych przez pozwaną – A. W. i P. G.. Ocena zebranego materiału nie pomija zeznań dalszych świadków – I. S., K. L., K. W.. Bierze pod uwagę informację o godzinach pracy D. L. i szereg innych okoliczności. Z drugiej strony nie jest sporne, że w sprawie nie przedstawiono wymaganej ewidencji czasu pracy powódki. Chodziło o ewidencję, która oddaje rzeczywisty czas pracy pracownika i obowiązek jej prowadzenia spoczywa na pracodawcy. Brak takiej ewidencji nie przemawiał *a priori* na niekorzyść pozwanej, na co zasadnie zwrócił uwagę Sąd Okręgowy. Wracając jednak tylko do samych świadków, bo na nich koncentruje się wniosek, to już tylko personalne ich wymienienie, czyli bez analizy treści ich zeznań w kontekście sytuacji i podawanych przez nich okoliczności, nie potwierdza tezy skarżącej, że Sąd drugiej instancji ograniczył, czyli pominął zeznania świadków. Nie ma podstaw ku temu, gdyż Sąd Okręgowy przedstawia (opisuje) jakie znaczenie mają zeznania poszczególnych świadków (por. w odniesieniu do K. L., I. S., K. W.). Sąd wyjaśnił przyczyny dla których zeznania świadka K. L. nie zostały uznane za wiarygodne ani w części dotyczącej odwiedzin matki świadka przez powódkę ani w zakresie zabrania przez powódkę list obecności. W sprawie znaczenie miały zeznania świadków (obcych dla stron) I. S., P. G.. Na tym tle nie ma podstaw do stwierdzenia naruszenia art. 382 k.p.c., w szczególności iżby Sąd Okręgowy pominął materiał dowody o istotnym znaczeniu. Natomiast ocena dowodów i wynikające z nich ustalenia faktów pozostają poza kognicją Sądu Najwyższego.

Czym innym jest art. 322 k.p.c., gdyż nie jest to regulacja służąca do ustalenia stanu faktycznego (wersji czasu pracy powódki). Z uzasadnienia

zaskarżonego wyroku wynika, że przepis ten nie był stosowany, gdyż Sąd ustalił stałe określone godziny pracy powódki po 7 godzin dziennie, w tym w soboty.

Niezależnie od powyższej oceny zarzutu naruszenia art. 382 k.p.c. szczególna podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. spełnia się wtedy, gdy skarżący wskazuje i wykazuje takie naruszenie przepisów prawa, które bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Wykazane naruszenie przepisów powinno być nie mniejsze niż przy zasadnych podstawach kasacyjnych (*a contrario* z art. 398¹⁴ k.p.c.). Chodzi wszak o oczywistą zasadność skargi kasacyjnej a nie tylko o zasadność podstaw kasacyjnych. Oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie można stwierdzić w tym przypadku. Skarżąca w podstawie kasacyjnej zarzuca naruszenie przepisów postępowania. Nie jest to wystarczające, gdyż procesowa podstawa kasacyjna ma znaczenie tylko wtedy, gdy uchybienie przepisom postępowania mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.). O wyniku sprawy zakończonej wyrokiem decyduje w pierwszej kolejności prawo materialne, gdyż to ono wyznacza, jakie postępowanie dowodowe było konieczne w sprawie dla co najmniej dostatecznego wyjaśnienia spornych okoliczności oraz czy i jakie znaczenie miał zebrany materiał. Zasadniczy mankament skargi polega więc na braku zarzutów naruszenia prawa materialnego, czyli na oparciu skargi tylko na podstawie kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Innymi słowy nawet gdyby stwierdzić naruszenie art. 382 k.p.c., to konieczne byłoby jeszcze wykazanie, że doszło do naruszenia prawa materialnego. Wniosek o przyjęcie skargi nie zarzuca naruszenia prawa materialnego. Na etapie przedsądu nie ocenia się podstaw kasacyjnych, które stanowią odrębny element skargi i dlatego nie zastępują podstawy przedsądu ani jej uzasadnienia

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. oraz § 6 pkt 5, § 11 ust. 1 pkt 1 i § 12 ust. 4 pkt 2 (stosowanego odpowiednio do odpowiedzi na skargę kasacyjną) rozporządzenia z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

[1.0]